

DET KONGELIGE FORSVARSDEPARTEMENT

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

2018/1909-16/FD V 2/STNO

22.11.2019

Høringsnotat: Forskrift for FDs tilskuddsordninger for frivillig aktivitet på forsvars- og sikkerhetsområdet

1 INNLEDNING

Forsvarsdepartementets tilskuddsordninger er statens primære virkemiddel for å bidra til økt frivillig aktivitet på forsvars- og sikkerhetsområdet. Formålet med tilskuddsordningene Forsvarsdepartementet forvalter er å fremme kunnskap om, forståelse for og engasjement rundt norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk, anerkjennelse og kunnskapsformidling om norsk innsats under andre verdenskrig og senere innsats i internasjonale operasjoner, og ivaretagelse og anerkjennelse av Forsvarets personell fra internasjonale operasjoner.

Forsvarsdepartementet forvalter i dag flere tilskuddsordninger for frivillig aktivitet på forsvars- og sikkerhetsområdet. Tilskuddsordningene som er omfattet av dette er:

- Tilskuddsordning for frivillige organisasjoner
- Tilskuddsordning for veteranorganisasjoner og andre organisasjoner
- Tilskuddsordning for prosjekter relatert til andre verdenskrig og kulturhistoriske hendelser
- Tilskuddsordning for kommunikasjonsprosjekter

Forsvarsdepartementet legger med dette fram forslag til en samlet forskrift for Forsvarsdepartementets tilskuddsordninger til frivillig aktivitet på forsvars- og sikkerhetsområdet. Forskriften har som formål å samle og kodifisere gjeldende praksis. Arbeidet med forskriften har derfor i hovedsak ikke lagt opp til materielle endringer i tilskuddsordningene. I enkelte tilfeller har det likevel vært nødvendig å gjennomføre materielle endringer for å etterkomme gjeldende regelverk, tydeliggjøre avgrensninger mellom de ulike ordningene og standardisere søknads- og rapporteringsrutiner.

Postadresse:
Postboks 8126 Dep.
0032 Oslo

Kontoradresse:
Glacisgata 1
Oslo

Telefon:
23 09 80 00

Saksbehandler:
rådgiver Styrk Norstrand
Seksj for iverksetting og styring av personell- og kompetansepolitikk

E-postadresse:
postmottak@fd.dep.no

Webside:
www.regjeringen.no/fd

Org.nr.:
972 417 823

2 BAKGRUNN

2.1 Forvaltning av statlige tilskuddsordninger

Forskriftsfestingen av tilskuddsordningene har bakgrunn i en generell gjennomgang av om statlige tilskuddsordninger er i samsvar med kravene forvaltningsloven og økonomiregelverket stiller til utformingen og forvaltningen av tilskudd. Det vises til forvaltningsloven § 2 c, som bestemmer at forskrift er «vedtak som gjelder rettigheter eller plikter til et ubestemt antall eller en ubestemt krets av personer». Det vises også til Bestemmelser om økonomistyring i staten (BØS) punkt 6.2.3, hvor det er angitt at delene av regelverket for en tilskuddsordning som retter seg mot private, og som derfor er forskrift etter forvaltningslovens § 2 første ledd bokstav c, må forberedes og fastsettes etter bestemmelsene om forskrifter i forvaltningsloven kapittel VII. En forskrift skal inneholde følgende hovedelement, i henhold til punkt 6.2.1:

- bestemmelser om tilskuddsordningens mål og målgruppe
- kriterier for måloppnåelse
- tildelingskriterier
- opplegg for oppfølging og kontroll, herunder kontroll med opplysninger som legges til grunn for tildeling eller inngår i etterfølgende rapportering
- eventuelt evaluering

Elementene skal vurderes i nøye sammenheng med hverandre for å sikre en effektiv utforming av ordningen. Tilskuddsforvalter har videre et ansvar for at gjeldende tilskuddsordninger blir evaluert, jf. BØS 6.5. Det er på denne bakgrunn at departementet foreslår å innta hovedelementene i gjeldende tilskuddsordninger i forskriftsform.

Departementet har i utformingen av forskriften sett hen til DFØs veiledningsnotat «Om forvaltningslovens og økonomiregelverkets krav til utformingen og forvaltningen av statlige tilskuddsordninger».

Departementet har ved arbeidet for øvrig tatt sikte på å utforme en forskrift med en struktur som gir klarhet og oversikt, og er i tråd med krav til klart lovspråk. Lovavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet sin veileder *Lovteknikk og lovforberedelse* har blitt benyttet ved utarbeidelsen. Utkastet til forskrift har også vært til regelteknisk gjennomgang i Lovavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet.

2.2 Om dagens tilskuddsordninger

Forsvarsdepartementets tilskuddsordninger er et resultat av et ønske om å støtte ulike former for frivillig aktivitet knyttet til Forsvaret og norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk. Departementet forvalter fire etablerte tilskuddsordninger, hvor Forsvaret er tilskuddsforvalter for én av ordningene. I 2018 utbetalte Forsvarsdepartementet til sammen ca. 83 mill. kroner i tilskudd over de fire tilskuddsordningene.

Tilskuddsordning for frivillige organisasjoner tildeler støtte til frivillige organisasjoner og prosjekter som støtter opp under Forsvarets mål og prioriteringer, stimulerer til økt kunnskap om og forståelse for norsk sikkerhets- og forsvarspolitik, samt bidrar til en opplyst forsvarsdebatt. Tilskuddsordningen har i hovedsak vært ment for medlems-, interesse- og frivillige organisasjoner, og andre ikke-offentlige aktører. Ordningen omfatter både drifts- og prosjektstøtte. I 2018 ble det utbetalt ca. 58,2 mill. kroner over ordningen.

Tilskuddsordning for veteranorganisasjoner og andre organisasjoner tildeler støtte til frivillige organisasjoner som driver aktivitet for og ivaretagelse av veteraner fra internasjonale operasjoner. Ordningen skal også bidra til å fremme kunnskap om og engasjement for denne gruppen veteraner. Midlene som tildeles under denne ordningen benyttes både til drift av veteranorganisasjonene og til å skape ulike typer aktiviteter og tilbud til veteraner over hele Norge. Ordningen omfatter både drifts- og prosjektstøtte. I 2018 ble det utbetalt ca. 20,2 mill. kroner over ordningen.

Tilskuddsordning for prosjekter relatert til andre verdenskrig og kulturhistoriske hendelser har støttet prosjekter som kan gi anerkjennelse til krigsveteraner og andre som ble berørt av krigen. Videre skal støtte kunne gis til tiltak som kan bidra til å spre kunnskap om andre verdenskrig. Det kan også gis støtte til kulturhistoriske prosjekter knyttet til andre verdenskrig eller andre kulturhistoriske hendelser, til prosjekter som fremmer Forsvarets forankring generelt eller til kulturelle prosjekter som finner sted på Forsvarets historiske etablissementer (eiendommer med historisk tilknytning til Forsvaret). Ordningen er ment som et lavterskeltilbud for mindre prosjekter som har behov for delfinansiering av sine prosjekter. Det gis ikke støtte til drift av organisasjoner gjennom denne ordningen. I 2018 ble det utbetalt ca. 2,5 mill. kroner over ordningen.

Tilskuddsordning for kommunikasjonsprosjekter tildeler støtte til kommunikasjonsprosjekter som stimulerer til økt kunnskap om og forståelse for norsk sikkerhets- og forsvarspolitik, og at samfunnet bidrar til og støtter opp under Forsvarets mål og prioriteringer. Tilskuddsordningens målgruppe har vært større kommunikasjonsprosjekter med betydelig informasjonseffekt fra ikke-offentlige initiativtakere. Utbetalinger har derfor kun skjedd i de tilfeller hvor det har vært aktuelle prosjekter. Tidligere år har det vært avsatt inntil 2 mill. kroner til ordningen.

3 FORSVARSDEPARTEMENTETS FORSLAG TIL NY FORSKRIFT

3.1 Innledning

Forskriftsfesting har tatt sikte på å samle, forenkle og tydeliggjøre regelverket for Forsvarsdepartementets tilskuddsordninger. Utgangspunktet for arbeidet har vært å kodifisere dagens retningslinjer. I de tilfeller hvor det ikke foreligger formaliserte retningslinjer for den aktuelle tilskuddsordningen har man nedtegnet gjeldende praksis i konkrete vurderingskriterier. I enkelte tilfeller har det vært nødvendig å gjennomføre materielle endringer for å etterkomme gjeldende regelverk, tydeliggjøre avgrensninger mellom de ulike ordningene og standardisere søknads- og rapporteringsrutiner.

Forskriftens *kapittel 1* (Virkeområde) har bestemmelser som angir tilskuddsordningenes formål og definisjoner av sentrale begrep. Departementet har valgt å skille ut de enkelte tilskuddsordningenes formål i en egen bestemmelse, og formålene er dermed angitt i formålsbestemmelsen i § 1. De enkelte tilskuddsordningene må tolkes i lys av de aktuelle formålsbestemmelsene angitt i § 1. *Kapittel 2* (Saksbehandling) fastsetter særskilte krav til saksbehandling av søknader om tilskudd, herunder hvilke krav som gjelder for søknader, søkeres opplysningsplikt og utbetalingen av tilskudd.

Kapittel 3-6 inneholder særskilte bestemmelser for de forskjellige tilskuddsordningene, herunder inngangsvilkår, vurderingskriterier for tilskudd og søknads- og rapporteringsfrister. *Kapittel 7* omhandler felles rapporteringskrav for alle tilskudd og regulerer tilskuddsmottakerens plikter ved ubenyttede tilskuddsmidler. *Kapittel 8* har regler om tilsyn og reaksjonsformer. Forskriftens ikrafttredelse og overgangsregler er regulert i *kapittel 9*.

3.2 Tilskudd til frivillige organisasjoner

Tilskudd til frivillige organisasjoner har gjennomgått flere større revisjoner i perioden 2008-2011, på bakgrunn av innspill fra Statskonsult (nå Direktoratet for forvaltning og IKT) og Riksrevisjonen. Ordningen har siden 2011 hatt retningslinjer med bestemmelser i henhold til oppstilte krav til regelverk for tilskuddsordninger i BØS. Retningslinjene ble sist oppdatert i 2019, etter en intern evaluering av tilskuddsordningen i 2018. På bakgrunn av dette har Forsvarsdepartementet ikke funnet behov for større materielle endringer fra gjeldende praksis for tilskuddsordning for frivillige organisasjoner.

Meld. St. 10 (2018-2019) og Innst. 254 S (2018-2019) «Frivilligheita - sterk, sjølvstendig, mangfaldig. Den statlege frivilligheitspolitikken», behandlet av Stortinget 16. mai 2019, legger opp til at tilskuddsordninger for frivillige organisasjoner skal gjennomgås for å vurdere om det er hensiktsmessig å benytte Frivillighetsregisteret som et inngangsvilkår. Forsvarsdepartementet har siden søknadsrunden for tilskuddsåret 2017 stilt krav om registrering i Frivillighetsregisteret for søknader om driftsstøtte. I tråd med anbefalingen fra regjeringen, er Forsvarsdepartementets vurdering at det er hensiktsmessig å utvide dette til også å omfatte søknader om prosjektstøtte under tilskuddsordningen.

Frivillighetsregisterloven har en klar avgrensning av hvilke potensielle registreringsenheter som har anledning til å registrere seg i Frivillighetsregisteret. Frivillighetsregisterlovens § 3 definerer frivillig virksomhet som «frivillig aktivitet som ikke er fortjenestebær». Dette er som, meldingen definerer, ikke en konkret definisjon av hva frivilligheten er, men hva staten ønsker å støtte. Forsvarsdepartementet finner derfor at registrering i Frivillighetsregisteret er et inngangsvilkår som i større grad kan benyttes, og finner ikke at dette er et utilbørlig krav for potensielle søkere på bakgrunn av at det er tilstrekkelig tid mellom iverksettelse av forskriften og første søknadsfrist under de nye kravene, slik at potensielle søkere kan registrere seg i Frivillighetsregisteret. Kravet om registrering i Frivillighetsregisteret foreslås også tatt inn under tilskudd etter kapittel 4.

I tråd med anbefalingene i Meld. St. 10 og Innst. 254 (2018-2019) om statlig finansiering av frivilligheten, er begrepet «frivillig egeninnsats» videreført som et inngangsvilkår for prosjektstøtte under § 6, 3. ledd bokstav d. Dette inngangsvilkåret foreslås også å gjelde

under de andre tilskuddsordningene etter kapittel 4-6. Egenfinansiering er avgjørende for å bevare egenarten til frivillig sektor, som en motvekt til staten og markedet.

Tilskuddsordningene skal på den ene siden bidra til frivilligheten, men må også gi insentiver som stimulerer til at frivilligheten kan skaffe egne inntekter. Dette gir frivillig sektor større grad av autonomi og fremtidig økonomisk handlingsrom, samtidig som organisasjonene ikke gjør seg totalt avhengig av statlige tilskudd. Egenfinansiering og frivillig innsats i tilknytning til prosjektene bør derfor i størst mulig grad synliggjøres i søknadene.

3.3 Tilskudd til veteranorganisasjoner og veteranprosjekter

Forvaltningen av tilskuddsordningen på veteranområdet har siden 2015 vært delegert til Forsvaret. Forsvarsdepartementets vurdering i 2015, for å delegere ordningen til Forsvaret, var at Forsvarets fagavdeling på veteranområdet besatt mer detaljert kompetanse på veteranområdet enn departementet. En delegering ble derfor vurdert som en naturlig og riktig utvikling av tilskuddsordningen og oppfølging av veteranpolitikken. Departementet er av den oppfatningen at ordningen med delegert forvaltning av tilskuddsordningen fungerer godt og delegeringen er derfor videreført i forskriften.

Tilskuddsordningen for veteranorganisasjoner og andre organisasjoner er i dag regulert i et eget sett kriterier. Disse kriteriene er i stor grad tatt inn og videreført i forskriften, og det er ikke gjort materielle endringer av betydning for de vurderingskriterier som ligger til grunn for tildelingene.

Når det gjelder tilskudd til veteranorganisasjoner og veteranprosjekter er det imidlertid gjort en endring i hvor ofte det tildeles midler under ordningen. For å sikre forutberegnelighet og en likeverdig fordeling av midlene mellom de ulike søkerne, legger forskriften opp til tildeling av midler kun én gang i året. Denne endringen vil ikke påvirke størrelsen på budsjetttrammen, kun tidspunktet for søknad og tildeling.

Under den gjeldende tilskuddsordningen for prosjekter relatert til andre verdenskrig og kulturhistoriske hendelser, har departementet støttet ulike prosjekter som omhandler anerkjennelse av krigshistorisk innsats. Departementet har den senere tid mottatt søknader som omhandler anerkjennende prosjekter for norsk militær innsats og hendelser i internasjonale operasjoner etter andre verdenskrig. Departementet mener at denne typen anerkjennende prosjekter bør støttes og foreslår derfor en utvidelse av området for tilskudd til veteranorganisasjoner og veteranprosjekter etter kapittel 4. Ordning for tildeling av tilskudd til denne typen aktivitet, i henhold til § 11, vil omfatte prosjektstøtte for mindre prosjekter i Norge, hvor søker har behov for delfinansiering. Tilskudd under denne bestemmelsen vil typisk være et lavterskeltilbud til mindre prosjekter for anerkjennelse fra ulike initiativtakere, og bestemmelsen åpner derfor for søknader fra andre aktører. Typiske søknader på dette området vil være søknader om opprettelse av minnesteder, bautaeer, bøker, filmer, foredrag, seminarer eller andre typer markeringer. Tildeling av støtte etter § 11 vil følge søknads- og rapporteringsfrister, i henhold til § 12.

3.4 Tilskudd til historie- og minnekulturprosjekter relatert til andre verdenskrig

Departementet foreslår at tilskuddsordningen for prosjekter relatert til andre verdenskrig og kulturhistoriske hendelser videreføres i forskriftens kapittel 5 om tilskudd til historie- og minnekulturprosjekter relatert til andre verdenskrig. Typiske søknader på dette området vil være søknader om opprettelse av minnesteder, bautaer, bøker, filmer, foredrag, seminarer eller andre typer markeringer. For å tydeliggjøre ordningens innretning har departementet fjernet gjeldende tildelingskriterium for støtte til kulturrelaterte prosjekter som fremmer Forsvarets forankring i samfunnet, eller finner sted på Forsvarets historiske etablissementer. Departementets vurdering er at støtte til prosjekter som fremmer Forsvarets forankring i samfunnet er overlappende med tilskudd til frivillige organisasjoner og tilskudd til kommunikasjonsprosjekter. Tilskudd til kulturprosjekter på Forsvarets historiske etablissementer har vært tildelt i et begrenset omfang. Denne type prosjekter kan i stedet rettes mot tilskuddsordning for kommunikasjonsprosjekter eller tilskuddsordning for frivillige organisasjoner.

3.5 Tilskudd til kommunikasjonsprosjekter

Det er ikke foreslått materielle endringer fra praksis for tilskudd til kommunikasjonsprosjekter.

4 MERKNADER TIL DE ENKELTE BESTEMMELSENE

Kapittel 1. Virkeområde

Paragraf 1 angir forskriftens virkeområde ved å definere både mål og målgruppe for de ulike tilskuddsordningene i tråd med BØS punkt 6.2.1 bokstav a.

Departementet foreslår å opprettholde tilskuddsordningenes eksisterende formål slik de har vært definert tidligere. Enkelte språklige endringer er foretatt for å sikre at formålene er klarere angitt. Det har ikke vært departementets hensikt å foreta noen materielle endringer på dette punktet, men det er som nevnt over gjort endringer i bokstav c.

Formålsbestemmelsene gir ingen direkte rettigheter eller plikter for tilskuddsforvalter eller tilskuddsmottaker, men vil være bestemmende for de interesseavveiningene som må foretas ved vurderingen av om det skal innvilges tilskudd.

Paragraf 2 definerer de mest sentrale begrepene i forskriften: «driftsstøtte» og «prosjektstøtte».

Begrepene «driftsstøtte» og «prosjektstøtte» er definert i tråd med hvordan disse begrepene er benyttet i tilskuddsforvaltning for øvrig.

«Driftsstøtte» omfatter faste utgifter knyttet til tilskuddsmottakerens faste aktiviteter og drift og er ikke knyttet opp til konkrete prosjekter. Driftsstøtte vil eksempelvis omfatte utgifter til lønn, husleie, fellesutgifter, markedsføring, driftsrelatert reiseaktivitet, kontorutstyr, forsikringer, regnskap/revisjon og kompetansehevende tiltak.

«Prosjektstøtte» omfatter tilskudd til avgrensede prosjekter og aktiviteter av midlertidig karakter, eksempelvis møter, seminarer, konferanser, konkurranser, informasjonskampanjer, aktivitetsdager og utviklingsprosjekter. Prosjektstøtte kan også omfatte prosjektbaserte lønns- og driftsutgifter.

Kapittel 2. Saksbehandling

Paragraf 3 angir de opplysningene og vedlegg en søknad om tilskudd skal inneholde. Tilskuddsforvalter kan med hjemmel i § 3 avvise mangelfulle søknader.

Bestemmelsens *første ledd* angir hvilke opplysninger en søknad om driftsstøtte skal ha. Opplysningene i bokstav b skal gi tilskuddsforvalteren de nødvendige opplysninger til å kunne vurdere søkerens økonomiske stilling. Med «andre finansieringskilder» i bokstav b menes opplysninger om øvrige inntektskilder, som for eksempel annen offentlig eller privat støtte søker har søkt om eller fått innvilget, sponsorinntekter, medlemskontingent, salgsinntekter etc.

Uttrykket «medlem» skal forstås på samme måte som Kulturdepartementets samordnede definisjon og krav til dokumentasjon for tellende medlemmer, som er tilgjengelig i KUDs veileder for forenkling av tilskuddsordninger for frivillige organisasjoner. «Medlem» vil dermed omfatte personer som er innmeldt i organisasjonen, har betalt medlemskontingent, står oppført i medlemsregisteret og har fulle demokratiske rettigheter i organisasjonen etter fylte 15 år. Antall medlemmer søker har er ikke avgjørende for utmåling av støtte, men inngår som en del av en helhetsvurdering av søknaden og må ses i sammenheng med organisasjonens formål og virke. Søker skal opplyse om antall medlemmer i tråd med samordnet definisjon om tellende medlem. Søker kan opplyse om andre medlemmer i organisasjonen, men disse skal være utskilt fra øvrige medlemstall. Dette kan for eksempel gjelde medlemmer som ikke betaler kontingent.

Andre ledd angir at «driftsbudsjett for tilskuddsåret» (bokstav a) og «siste årsrapport med årsregnskap» (bokstav b) og «søkerens vedtekter» skal legges ved søknader om driftstilskudd. Driftsbudsjettet skal oppstille den totale oversikten over forventede inntekter og utgifter i tilskuddsåret det søkes støtte for. Informasjonen benyttes til å synliggjøre oversikt over den forventede aktiviteten i foreningen. Årsrapport med årsregnskap gir tilskuddsforvalter innsikt i søkers gjeldende aktivitet og økonomiske situasjon. Søkerens vedtekter må vedlegges for å sikre at foreningens formålsparagraf er i henhold til krav for driftsstøtte under ordningen under § 6, 2. ledd, bokstav b og § 9, 4. ledd, bokstav b.

Tredje ledd angir kravene til søknad om prosjektstøtte som i all hovedsak er de samme som for driftsstøtte.

I forlengelsen av kravene til selve søknaden i § 3, fastslår *§ 4 første ledd* at søker har opplysningsplikt overfor tilskuddsforvalter i forbindelse med behandlingen av søknaden.

Videre skal søker kunne dokumentere alle opplysningene som er gitt. Utrykket «kunne» medfører ikke noe krav om at alle opplysningene skal dokumenteres i selve søknaden, men

at søker, på forespørsel fra tilskuddsforvalteren, enkelt skal kunne legge frem dokumentasjon.

I henhold til § 4 tredje ledd skal tilskuddsmottaker «straks» melde fra til tilskuddsforvalteren dersom forutsetningene for tildelingen endres. Departementet tolker uttrykket «straks» dithen at tilskuddsmottakeren uten unødig opphold skal melde fra når det oppdages at forutsetningene for tildelingen ikke lenger er tilstede.

Kapittel 3. Tilskudd til frivillige organisasjoner

Det er ikke foreslått endringer i dette kapitlet som endrer på gjeldende praksis, ut over endringen at registrering i Frivillighetsregisteret, som et inngangsvilkår, nå også omfatter søknader om prosjektstøtte. Denne endringen er synliggjort i § 6 første ledd.

I § 6 fjerde ledd bokstav d kan prosjektstøtte tildeles til en søker som kan dokumentere at prosjektet inkluderer frivillig egeninnsats. Samme formulering er også gjentatt i § 9 fjerde ledd bokstav d og § 12 andre ledd bokstav d. Med «frivillig egeninnsats» i disse bestemmelsene menes her synliggjøring av at prosjektet har en grad av egenfinansiering eller frivillig innsats.

I henhold til § 6 femte ledd bokstav c kan tilskudd ikke tildeles prosjekter eller aktiviteter som dupliserer eller konkurrerer med Forsvarets egen virksomhet. Med «duplisering» menes her aktivitet som imiterer Forsvarets aktivitet utenfor rammen av Forsvaret. Dette gjelder for eksempel paramilitær aktivitet, herunder sivil aktivitet med militær karakter, som foregår utenfor rammen av Forsvaret og hvor det ikke foreligger en avtale med Forsvaret om slike aktiviteter eller prosjekter. «Konkurrerer med» betyr i denne sammenheng aktivitet hvor Forsvaret allerede har etablert aktivitet eller virksomhet på området og hvor det ikke foreligger en avtale med Forsvaret om slik aktivitet eller prosjekter. Et eksempel på dette vil være en frivillig organisasjon som vil opprette et velferdstilbud for vernepliktige mannskaper i og utenfor en militærleir. Dette er en oppgave Forsvaret i dag har ansvar for og hvor en slik aktivitet vil konkurrere med Forsvarets virksomhet.

Kapittel 4. Tilskudd til veteranorganisasjoner, veteranprosjekter og anerkjennende prosjekter

Paragraf 9 regulerer blant annet hvilke frivillige organisasjoner som kan søke om driftsstøtte etter dette kapitlet. Det er kun frivillige organisasjoner som har en formålsbestemmelse og en virksomhet som er i samsvar med formålet i § 1 bokstav b som kan motta driftsstøtte. Andre frivillige organisasjoner må eventuelt søke støtte til drift etter reglene i kapittel 3. Dette er en videreføring av dagens ordning.

Paragraf 12 første ledd setter begrensninger for når søknaden skal være sendt til tilskuddsforvalter. Bestemmelsen begrenser tildeling av tilskudd under ordningen til én gang i året, som beskrevet under punkt 3.3 i høringsnotatet.

Kapittel 5. Tilskudd til historie- og minnekulturprosjekter relatert til andre verdenskrig

I henhold til § 13 første ledd vil prosjektstøtte «i særlige tilfeller» kunne tildeles andre aktører. «Særlige tilfeller» gjelder i denne bestemmelsen prosjekter tilskuddsforvalter anser som relevante i henhold til formålet under § 1 bokstav c og vurderingskriteriene i § 14, men hvor søknaden kommer fra søkere som normalt sett ikke vil omfattes av ordningen, som for eksempel kommuner, statlige virksomheter og initiativ fra andre nasjoner. Slike tilfeller krever en grundigere behandling og begrunnelse for vedtak om støtte.

«Særlige tilfeller» er også benyttet under § 15 første ledd om søknads- og rapporteringsfrister. Med «særlige tilfeller» under denne bestemmelsen menes i de tilfeller hvor prosjektets gjennomføring vil hindres om søknaden ikke kan behandles mellom søknadsfristene. Støtte som innvilges mellom søknadsfristene må begrunne årsaken til særskilt behandling.

Kapittel 6. Tilskudd til kommunikasjonsprosjekter

I henhold til § 16 første ledd vil prosjektstøtte «i særlige tilfeller» kunne tildeles andre aktører. «I særlige tilfeller» gjelder i denne bestemmelsen prosjekter tilskuddsforvalter anser som relevante i henhold til formålet under § 1 bokstav d og vurderingskriteriene i § 17, men hvor søknaden kommer fra søkere som normalt sett ikke vil omfattes av ordningen, som kommuner og statlige virksomheter. Slike tilfeller krever en grundigere behandling og begrunnelse for vedtak om støtte.

Kapittel 7. Felleskrav for alle tilskudd

Paragraf 19 gir tilskuddmottakeren plikt til å sende tilskuddsforvalteren en avsluttende rapport som beskriver hvordan tilskuddet har blitt benyttet. Rapporten vil være sentral i tilskuddsforvalterens evaluering av støtten og kontroll med at tilskuddet er blitt benyttet som forutsatt ved tildelingen. Rapportens omfang og detaljeringsnivå skal tilpasses tilskuddets størrelse.

I henhold til § 19 tredje ledd skal tilskuddsmottaker av prosjektstøtte og driftsstøtte legge ved henholdsvis prosjektrengskap og årsrapport med årsregnskap.

Fjerde ledd fastslår at ved tilskudd under 400 000 kroner skal regnskapet signeres av bemyndiget person. «Bemyndiget person» er den som på vegne av tilskuddsmottaker har fullmakt til å representere og binde organisasjonen utad, eksempelvis daglig leder eller styreleder. For tilskudd fra 400 000 kroner skal regnskapet være revidert av statsautorisert eller registrert revisor.

I henhold til § 20 første ledd skal tilskuddsmottaker underrette tilskuddsforvalter dersom hele tilskuddet ikke er benyttet ved utgangen av tilskuddsåret. Opplysninger om ubrukte midler skal underrettes tilskuddsforvalter på et tidlig tidspunkt og senest innen utgangen av tilskuddsåret.

Tilskuddsforvalter har en valgfri (fakultativ) mulighet til å fatte vedtak om overføring av de ubrukte midlene til påfølgende tilskuddsår eller krav om tilbakebetaling dersom midlene ikke er benyttet.

Kapittel 8. Tilsyn og reaksjoner

I tråd med RØS § 15 og BØS punkt 6.3.8.2 angir § 21 regler om tilsyn og kontroll med opplysninger som legges til grunn ved tildelingen og de opplysninger som inngår i den etterfølgende rapporteringen. Tilsyn omfatter både dokumentkontroll («skrivebordskontroll») og stedlige besøk hos tilskuddsmottaker, herunder gjennomføring av intervjuer o.l.

For å sikre at tilskuddsforvalter har tilstrekkelig informasjon til å gjennomføre tilsynet, gir *andre og tredje ledd* tilskuddsforvalteren hjemmel til å kunne kreve innsyn i regnskaper, samt en alminnelig samarbeidsplikt for tilskuddsmottaker. Samarbeids- og opplysningsplikten skal gi tilskuddsforvalter bedre muligheter til å føre kontroll og evaluere tilskuddsordningen.

Paragraf 22 bokstav a-c gir en uttømmende liste over de reaksjonsformer tilskuddsforvalter kan benytte dersom tilskuddsmottaker bryter bestemmelsene i forskriften eller de vilkår som er satt for tilskuddet.

Bokstav a gir anledning til å holde tilbake tilskudd, kreve utbetalte tilskudd tilbakebetalt eller helt eller delvis avslå en søknad om fremtidig tilskudd dersom tilskuddsmottaker har brutt den alminnelige opplysningsplikten i § 4. Bestemmelsen vil typisk ramme de tilfeller hvor søker har gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger og hvor søknaden dermed har blitt innvilget på uriktig grunnlag. Bestemmelsen vil også omfatte tilfeller hvor tilskuddsmottaker ikke melder fra om endrede forutsetninger for tilskuddet, jf. § 4 tredje ledd.

Bokstav b åpner for tilbakebetaling av tilskudd som ikke er benyttet i samsvar med betingelsene og vilkårene for tilskuddet. Avgjørelsen om at et tilskudd er benyttet i tråd med tildelingen vil bero på en tolkning av forutsetningene i tilskuddsbrevet sammenholdt med det tilskuddet rent faktisk er benyttet til.

Videre gir «vesentlige brudd» på bestemmelsene i forskriften hjemmel til tilbakehold eller tilbakebetaling, jf. *bokstav c*. Ordlyden «vesentlig» angir at det kun er brudd av en viss alvorlighet som gir hjemmel for å benytte virkemidlene i bestemmelsen. Dette kan for eksempel være manglende eller mangelfull rapportering, unnlattelse av å medvirke til tilsyn eller unnlattelse om å melde fra om ubenyttede midler.

Kapittel 9. Ikrafttredelse

Det tas sikte på at forskriften vil tre i kraft 1. februar 2020. Det presiseres at forskriften ikke vil gjelde for tilskudd som er innvilget før 1. januar 2020. Dette innebærer at tilskudd som det skal rapporteres for i 2020 ikke skal følge forskriftens rapporteringskrav. Forskriften vil dermed først få betydning for søknader etter kapittel 3, 4 og 6 om tilskudd for tilskuddsåret 2021.

5 ADMINISTRATIVE OG ØKONOMISKE KONSEKVENSER

Departementet anser at forslag til forskrift om tilskudd til frivillig aktivitet på forsvars- og sikkerhetsområdet ikke vil ha økonomiske konsekvenser av betydning. Vedtak om tilskudd etter denne forskriften tildeles med hjemmel i Stortingets årlige budsjettvedtak. Stortinget fastsetter beløpet som skal utbetales over tilskuddsordningene og det er ikke lagt inn beregningsregler som vil forplikte staten til uforutsette utgifter. Forskriften vil derfor ikke få økonomiske konsekvenser for gjeldende budsjetttrammer for tilskudd, utover det Stortinget fastsetter i forbindelse med statsbudsjettet.

Det er gjort enkelte forenklinger i regelverket for dagens tilskuddsordninger. Dette kan redusere søkerens, departementets og Forsvarets saksbehandling i forbindelse med søknad og rapportering.